

Δίκαιη Μετάβαση στη μεταλιγνιτική εποχή: Από το γκρίζο στο πράσινο

Νίκος Μάντζαρης, The Green Tank

«Το πράσινο μονοπάτι της δίκαιης μετάβασης στη Δυτική Μακεδονία»

26 Ιανουαρίου 2021

Κλιματική Κρίση

Συμφωνία του Παρισιού

- *“Holding the increase in the global average temperature to well below 2 °C above pre-industrial levels and pursuing efforts to limit the temperature increase to **1.5 °C** above pre-industrial levels, recognizing that this would significantly reduce the risks and impacts of climate change”*

Αλλαγές στην Ευρωπαϊκή Νομοθεσία

■ Οδηγία για το Χρηματιστήριο Ρύπων (ΕΣΕΔΕ)

- Αύξηση τιμών δικαιωμάτων εκπομπών CO₂

■ Οδηγία Βιομηχανικών Εκπομπών

- Αυστηρότερα όρια εκπομπών NO_x, SO₂, σωματιδίων, βαρέων μετάλλων
- Ανάγκη για ακριβές αναβαθμίσεις λιγνιτικών μονάδων

■ Κανονισμός λειτουργίας αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας

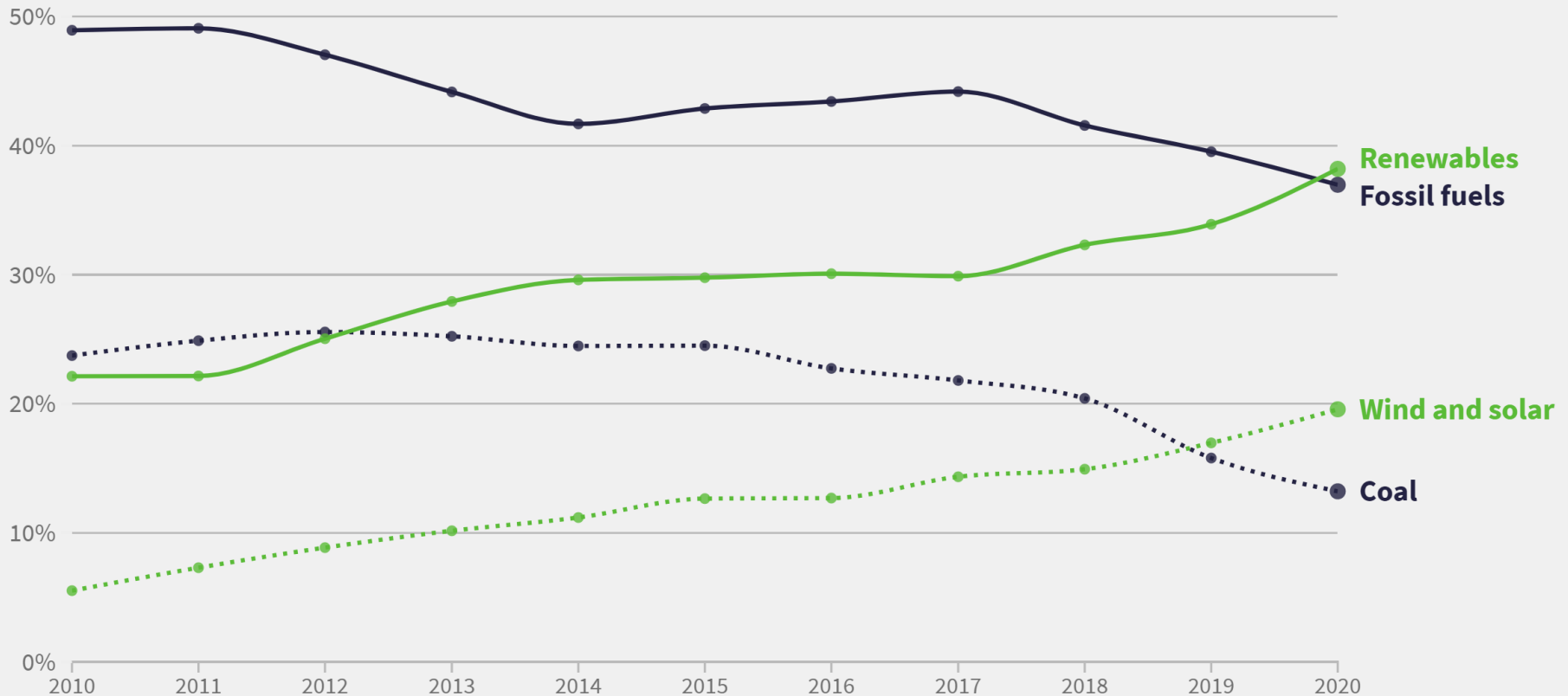
- Κατάργηση επιδοτήσεων λιγνιτικών μονάδων (μέσω ΑΔΙ)

Ο λιγνίτης σήμερα – ΕΕ-27

Renewables overtake fossil fuels

% share of electricity production in EU-27

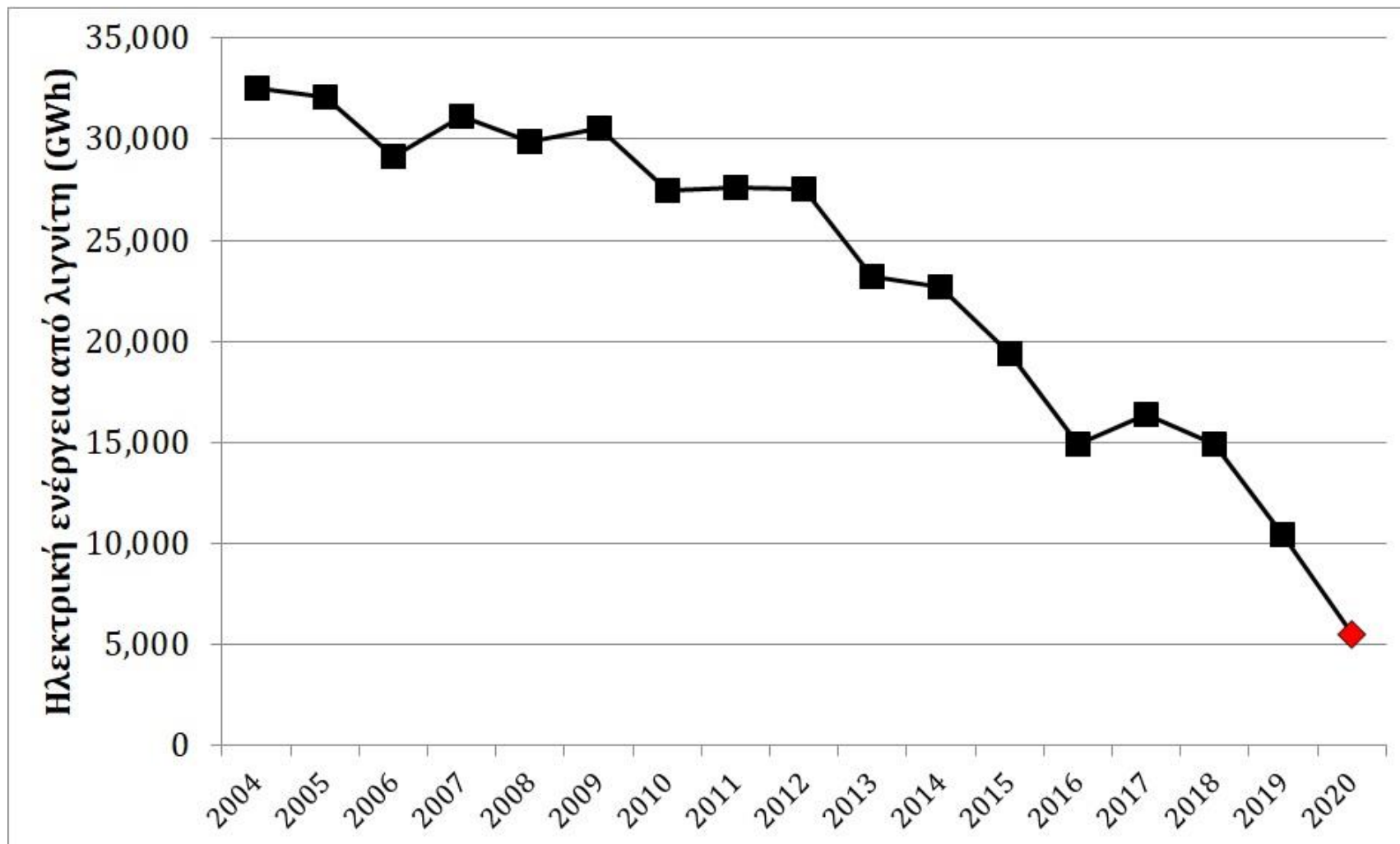
EMBER

"Europe's Power Sector in 2020", published by Ember and Agora Energiewende on 25th January 2021.

- Μείωση κατά **20%** σε σχέση με 2019 και **50%** σε σχέση με 2015

Ο λιγνίτης σήμερα - Ελλάδα

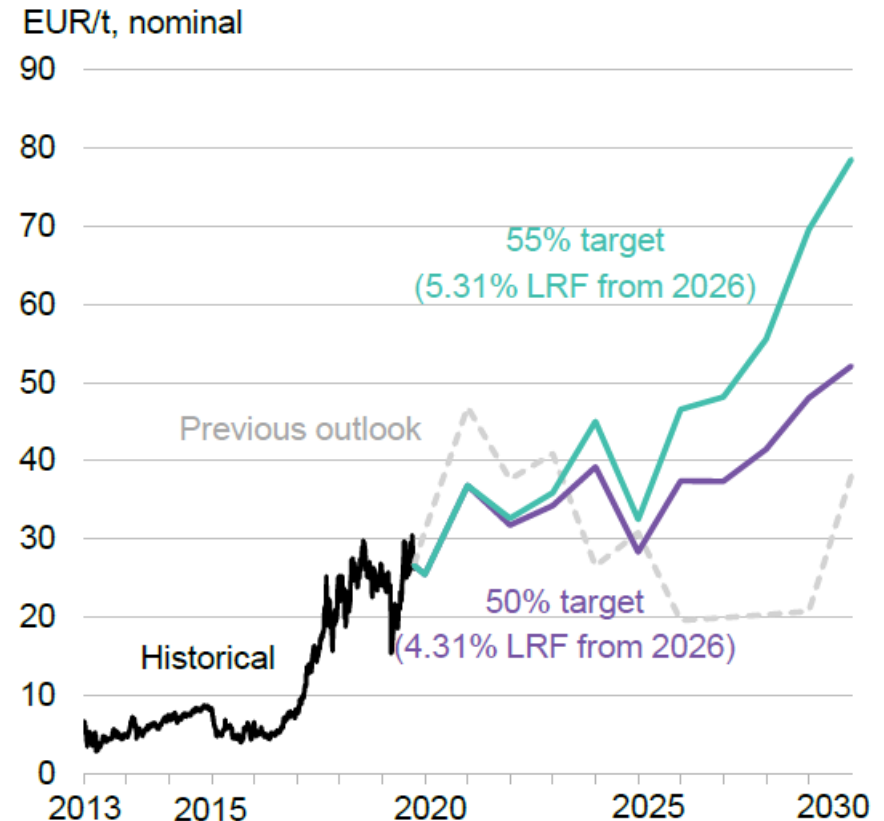

- Πτώση κατά **83%** σε σχέση με το 2004 - **48%** σε σχέση με το 2019

Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία

- Κλιματική ουδετερότητα ως το 2050
- Κλιματικός νόμος και άλλες νομοθετικές αλλαγές
- Μείωση 55% των εκπομπών ΑΘ ως το 2030 σε σχέση με το 1990

Medium- and long-term EUA price projections, annual averages
EUR/t, nominal

Source: BloombergNEF

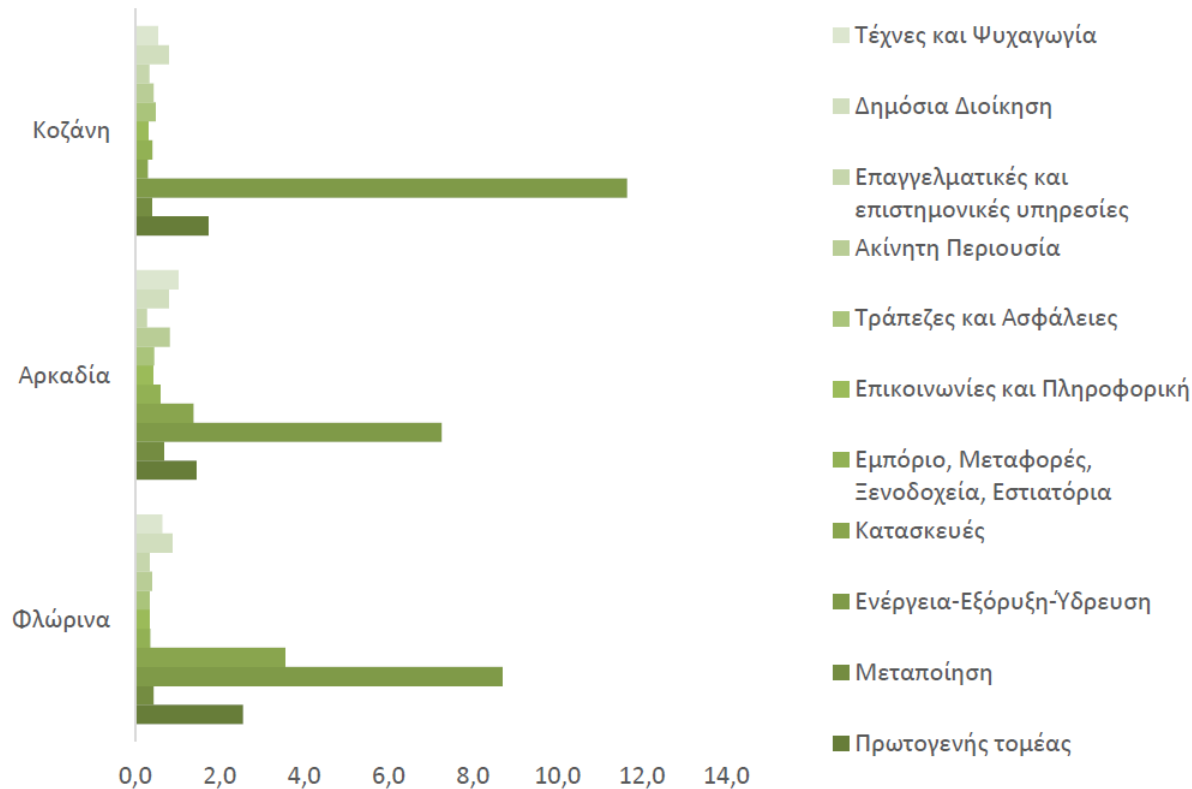
- 40 €/t το 2023
- 55 €/t το 2027
- 78 €/t το 2030

Η πρόκληση της Μετάβασης

Η πρόκληση της Μετάβασης

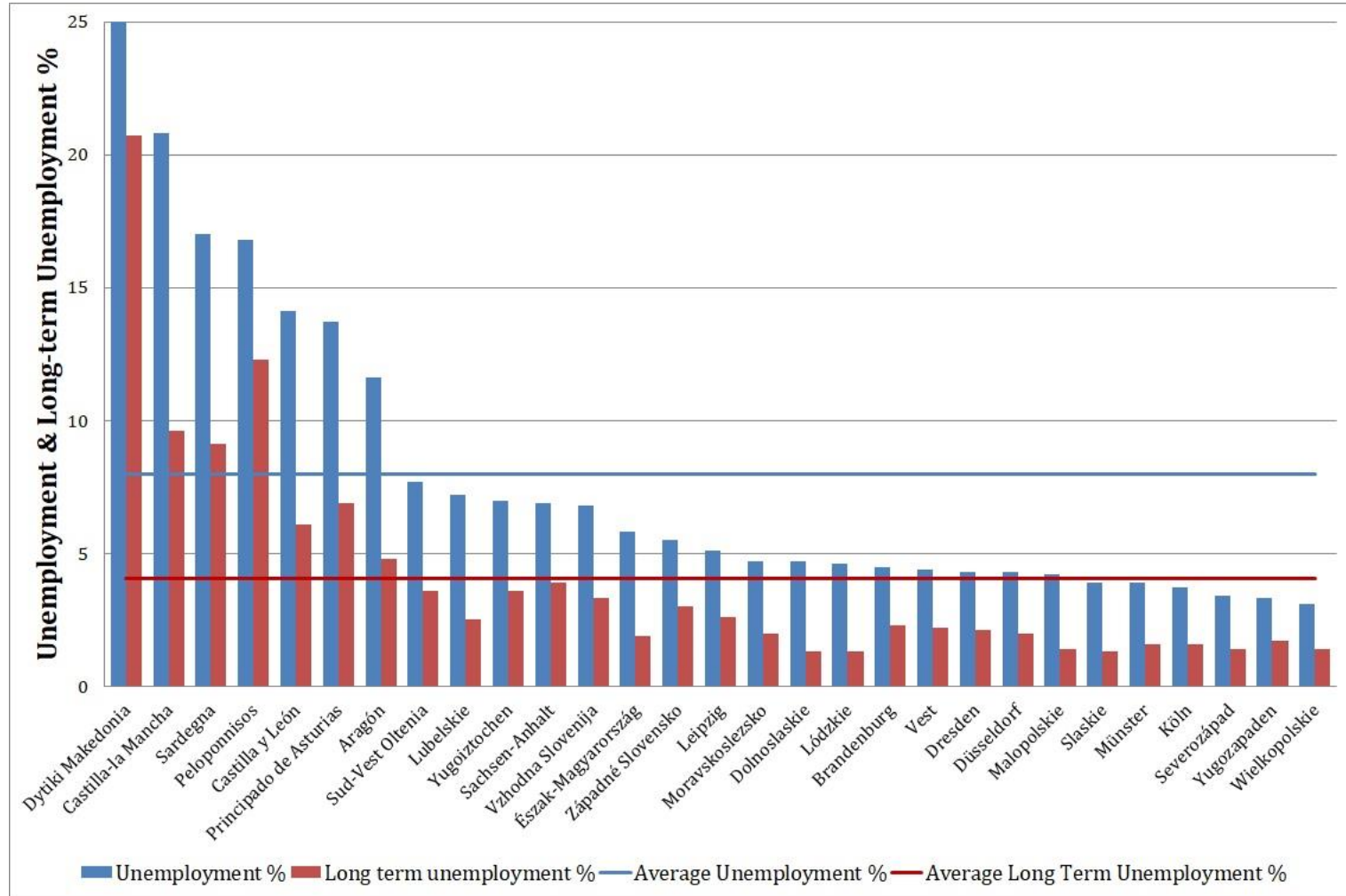
Διάγραμμα 4.21: Συντελεστές συμμετοχής ανά κλάδο, 2017 (με βάση την Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία)

Πηγή: Eurostat, Ανάλυση IOBE. Σχετική εξειδίκευση (σε σύγκριση με την Επικράτεια) υπάρχει όταν ο συντελεστής συμμετοχής είναι μεγαλύτερος της μονάδας

- Συντριπτική εξάρτηση των τοπικών οικονομιών από τον λιγνίτη

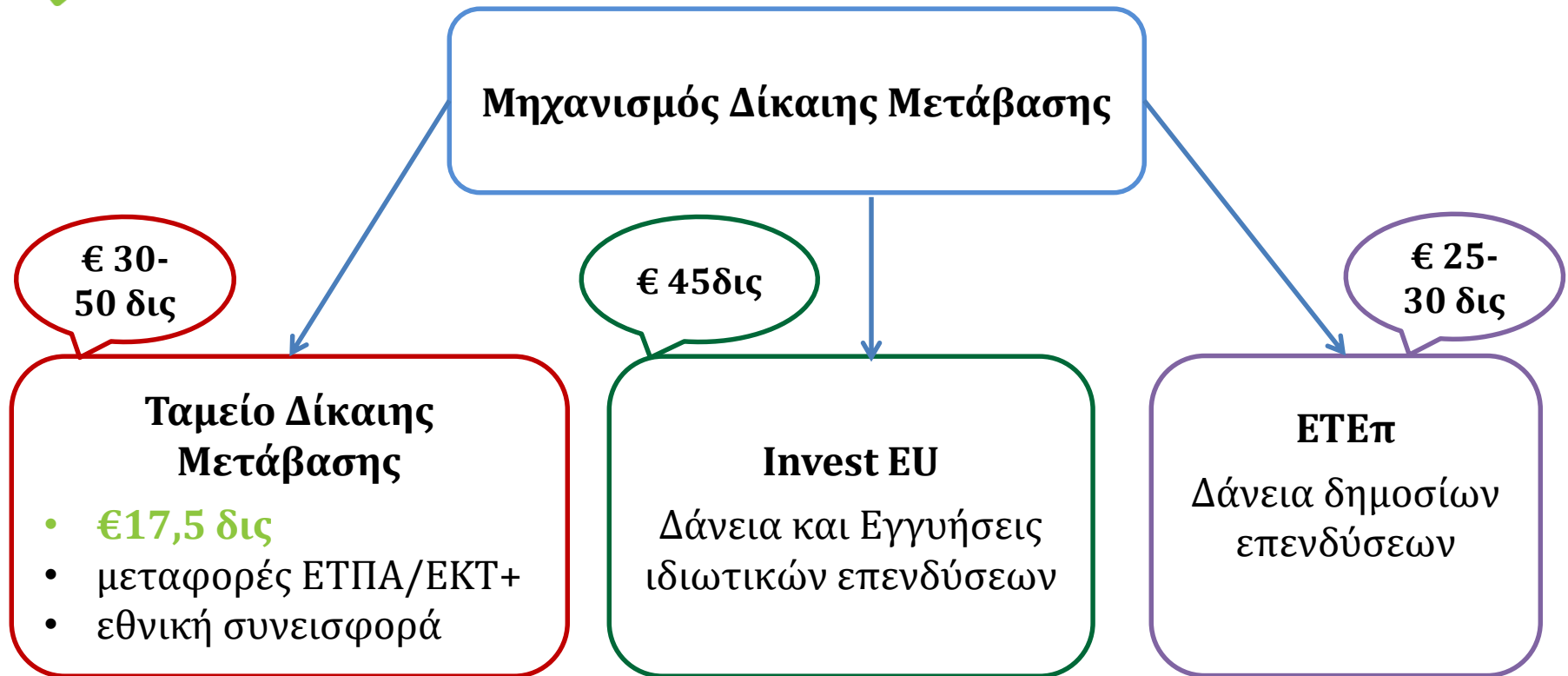
Η πρόκληση της Μετάβασης

- Η Δ. Μακεδονία έχει την υψηλότερη ανεργία από όλες τις περιφέρειες της ΕΕ που εξορύσσουν/καίνε λιγνίτη ή λιθάνθρακα

- Αναθεώρηση Οδηγίας για το Χρηματιστήριο Ρύπων (2015-18)
 - Τα Κ-Μ επιτρέπεται να χρησιμοποιούν τα έσοδα από τη δημοπράτηση των δικαιωμάτων εκπομπών που τους κατανέμονται για να στηρίξουν τη μετάβαση των λιγνιτικών τους περιοχών.
 - Δυνατότητα χρήσης του Ταμείου Εκσυγχρονισμού για σκοπούς Δίκαιης Μετάβασης για 10 επιλέξιμα Κ-Μ (η Ελλάδα **δεν** είναι ένα από αυτά).
 - Αποτυχία θέσπισης διακριτού ταμείου με «νέα» χρήματα.

Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Δίκαιης Μετάβασης (2020)

Συμβουλευτική και Τεχνική Βοήθεια – Πλατφόρμα Δίκαιης Μετάβασης

- €150 δις μαζί με τις μοχλεύσεις - €17,5 δις «νέα» χρήματα
- Δεν αφορά μόνο τις 31 εξορυκτικές περιφέρειες της ΕΕ-27
- **Προϋπόθεση:** Εκπόνηση Εδαφικών Σχεδίων Δίκαιης Μετάβασης

Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΣΔΑΜ – Master Plan)

ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΚΑΙΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ
ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ

Σχέδιο δίκαιης
αναπτυξιακής
μετάβασης
λιγνιτικών περιοχών

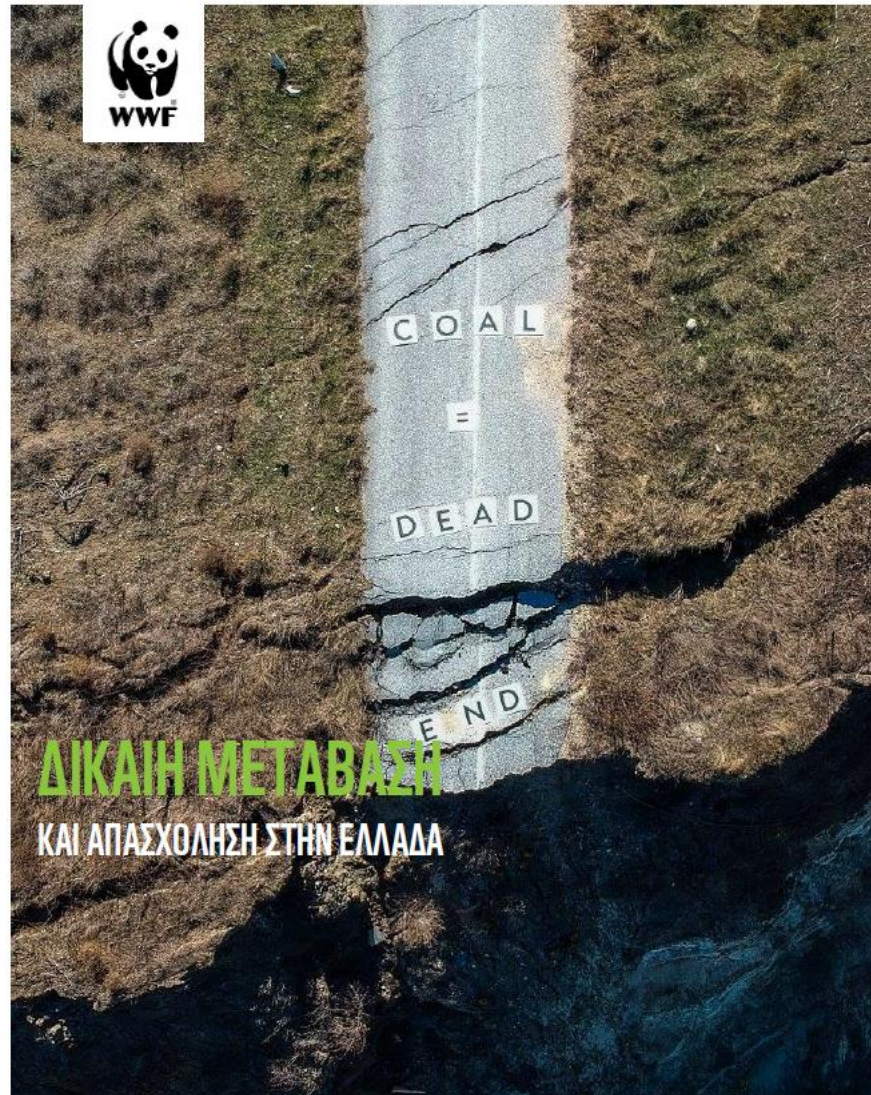
- 2,55 GW Φ/Β σε Δ.
Μακεδονία-Μεγαλόπολη
- Μονάδα παραγωγής
μπαταριών 250 MW
- 2μονάδες παραγωγής
πράσινου υδρογόνου
- Πεδίο Ενεργειακής Έρευνας
και Τεχνολογίας (ΠΕΝΕΤ)
- “Εξυπνη” γεωργία
- Οινο-τουρισμός
- Μονάδα φυσικής
αποκατάστασης
- Πρότυπη βιομηχανία
φαρμάκων

Προβλήματα

- Απουσία σχεδίου αποκατάστασης του περιβάλλοντος
- Αόριστες περιγραφές επενδύσεων
- Απουσία σύνδεσης χρηματοδότησης με διαθέσιμους πόρους
- Έλλειψη σύνδεσης με κριτήρια βιώσιμων επενδύσεων
- Έμφαση μόνο σε μεγάλες επενδύσεις
- Επενδύσεις σε νέες υποδομές ορυκτού αερίου
- Περιορισμένη έμφαση στην αποθήκευση ενέργειας
- Απουσία συστήματος διακυβέρνησης
- Μη συμμετοχή τοπικής κοινωνίας στη διαμόρφωση του σχεδίου

- Σταθερή χρηματοδότηση
- Συμφωνία πολιτικών κομμάτων
- Μεγαλύτερη συμμετοχή και διαβούλευση για λύσεις
- Ενίσχυση τοπικών κοινωνιών (πχ. ενεργειακές κοινότητες)
- Εμπλοκή τοπικών μικρομεσαίων επιχειρήσεων
- Αποκεντρωμένη διακυβέρνηση
- Η επόμενη μέρα (πρέπει να) είναι «πράσινη»
 - Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία
 - Εναρμόνιση της ευρωπαϊκής νομοθεσίας
 - Ανακατεύθυνση των χρηματοδοτήσεων

Ο ρόλος των ΜΚΟ

- Συνηγορία σε Ευρώπη και Ελλάδα
 - Οδηγία για χρηματιστήριο ρύπων
 - Κανονισμός για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης
 - Θέσπιση Εθνικού Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης
- Συμμετοχή σε πλατφόρμες διαλόγου
 - Coal Regions in Transition platform
 - Just Transition platform
 - Platform in Support of Coal Regions in Transition in Western Balkans and Ukraine
- Στήριξη δημάρχων/περιφερειάρχων

Ευχαριστώ!

thegreentank.gr

[@The GreenTank](https://twitter.com/TheGreenTank)